

האם הנגישות לשירותים הממומנים על ידי ביטוח "שירותי בריאות נוספים (שב"ן)" שוויונית ?

השוואה בין דפוסי השימוש בשנת 2012
לדפוסי השימוש בשנת 2021

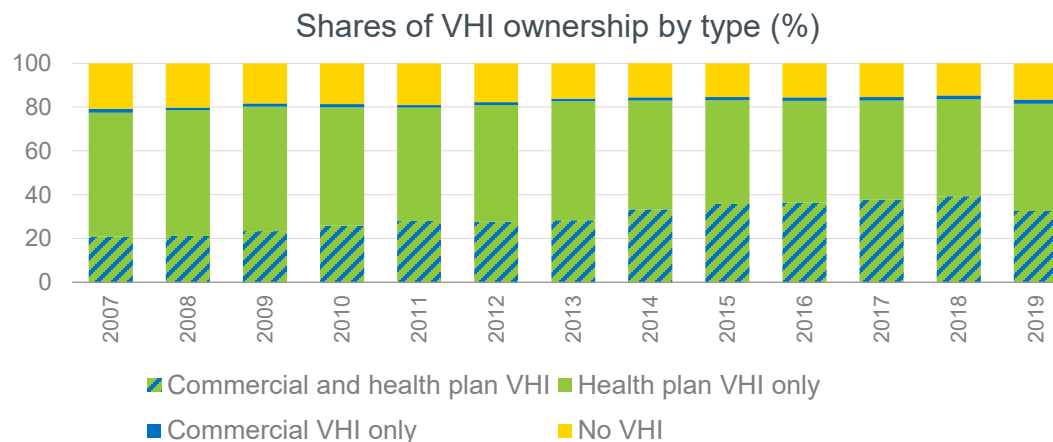
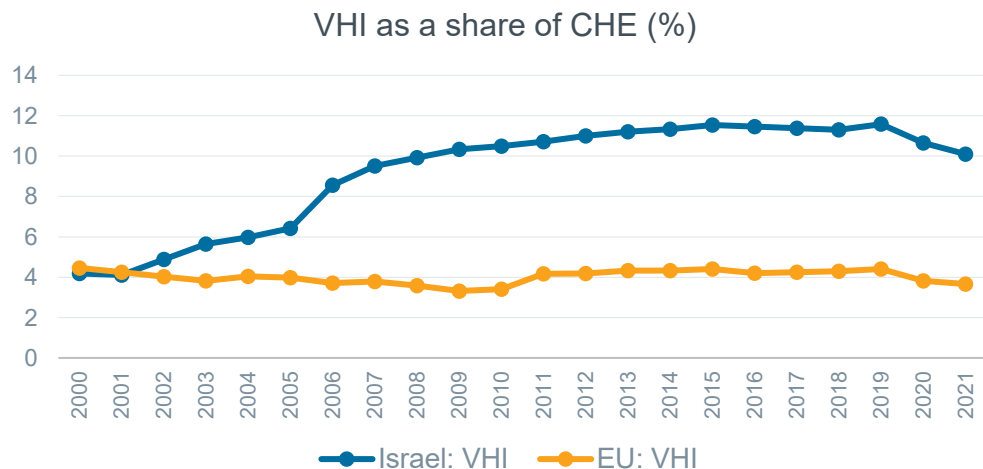
רות וייצברג, רינה מעוז-ברויאר, אלה כץ

מוטיבציה: מדוע חשוב לבחון נגישות לשירותים הממומנים על ידי ביטוחי רשות?

- בישראל שיעור הבעלות על ביטוחי רשות גבוה ומהווה מקור חשוב למימון שירותי בריאות
- מגפת הקורונה ומלחמת חרבות ברזל העלו משמעותית את הצורך בשירותי בריאות ופגעו ביכולת המדינה לאסוף מיסים
 - ← המימון הציבורי של מערכת הבריאות עשוי להצטמצם
 - ← חשיבותו של השב"ן כמקור מימון עשויה לגדול עוד יותר

עולות השאלות: האם הנגישות לשירותים הממומנים על ידי שב"ן שוויונית? האם זה השתנה בעשור האחרון?

שיטות – מחקר חתך

לבחון 'נגישות ממומשת' (= שימוש) לשירותים ממומנים על ידי השב"ן

כלי איסוף הנתונים: שאלון סגור, מנוהל טלפונית בעברית, ערבית ורוסית

קבוצות השירותים שנבדקו: בחירת מנתח או בית חולים; ביקורים אצל רופא יועץ; טיפולי שיניים; תרופות מרשם; טיפולי פוריות, היריון ולידה מעבר לסל; והתפתחות הילד

מקור הנתונים ומסגרת הדגימה: סקר ארצי בקרב מבוטחי ביטוח בריאות ממלכתי בגיל 22+, שנערך בשנים 2012 ו-2021

2021

2,536

מספר מרואיינים

52%

שיעור היענות

2012

2,330

מספר מרואיינים

61%

שיעור היענות

שיטות – ניתוח הנתונים

ניתוח דו-משתני (χ^2) לבחינת ההבדלים בין קבוצות אוכלוסייה בבעלות ובשימוש

ניתוח רב-משתני (רגרסיות לוגיסטיות) להערכת יחס הסיכויים (OR) לשימוש בכל שירות לפחות פעם אחת במשך השנתיים שקדמו לסקר 2021; בפיקוח על משתני הרקע של המבוטחים ועל מצב הבריאות שלהם

$$Y(\text{VHI service}_i) = \alpha + \beta_1 \text{ gender} + \beta_2 \text{ age} + \beta_3 \text{ mental distress} + \beta_4 \text{ self-reported health status} + \beta_5 \text{ chronic disease} + \beta_6 \text{ population group} + \beta_7 \text{ residence in periphery} + \beta_8 \text{ health plan} + \beta_9 \text{ size of household} + \beta_{10} \text{ education} + \beta_{10} \text{ income} + \varepsilon$$

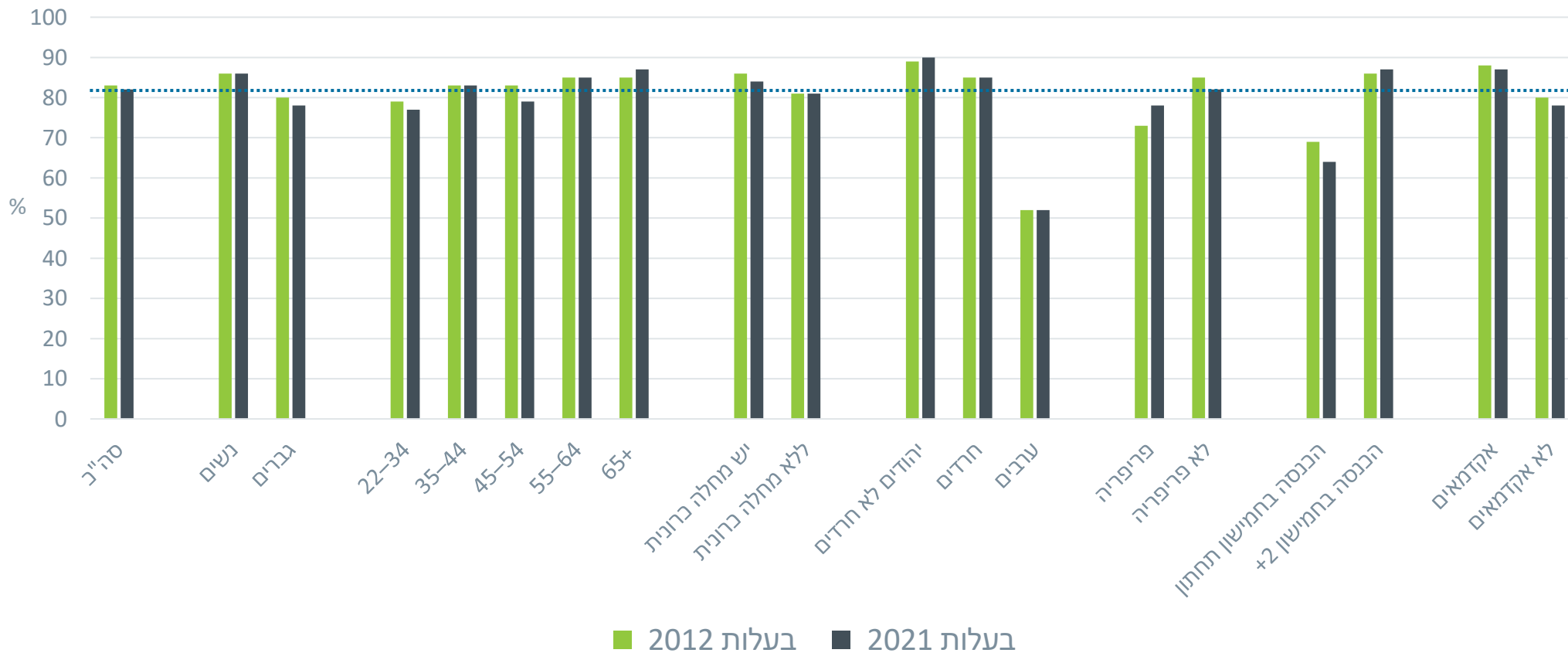

ממצאים

שיעור הבעלות על שב"ן לא השתנה בעשור האחרון

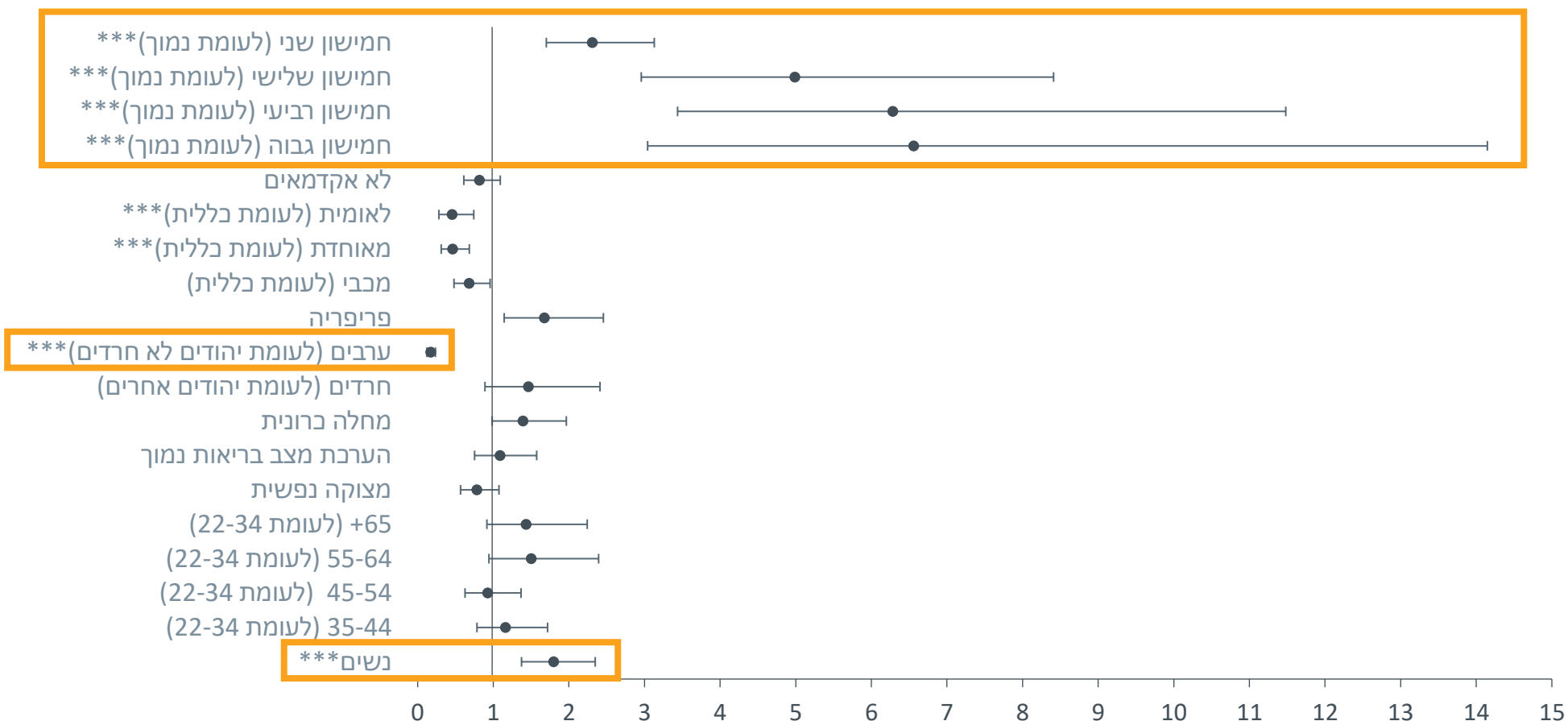
שיעורי בעלות על שב"ן לפי מאפיינים דמוגרפיים ורקע חברתי כלכלי (באחוזים)

לגברים, בעלי הכנסה נמוכה ולערבים סיכוי נמוך יותר לרכוש שב"ן (2021)

OR לרכוש שב"ן, 2021 (n= 1,904)

***p < 0.001

שיעור השימוש בשב"ן למימון שירותים ירד בעשור האחרון

שיעורי המבוטחים שהשתמשו בשב"ן למימון לפחות שירות אחד בשנתיים שקדמו לסקרים, לפי מאפיינים דמוגרפיים ורקע חברתי-כלכלי (באחוזים)

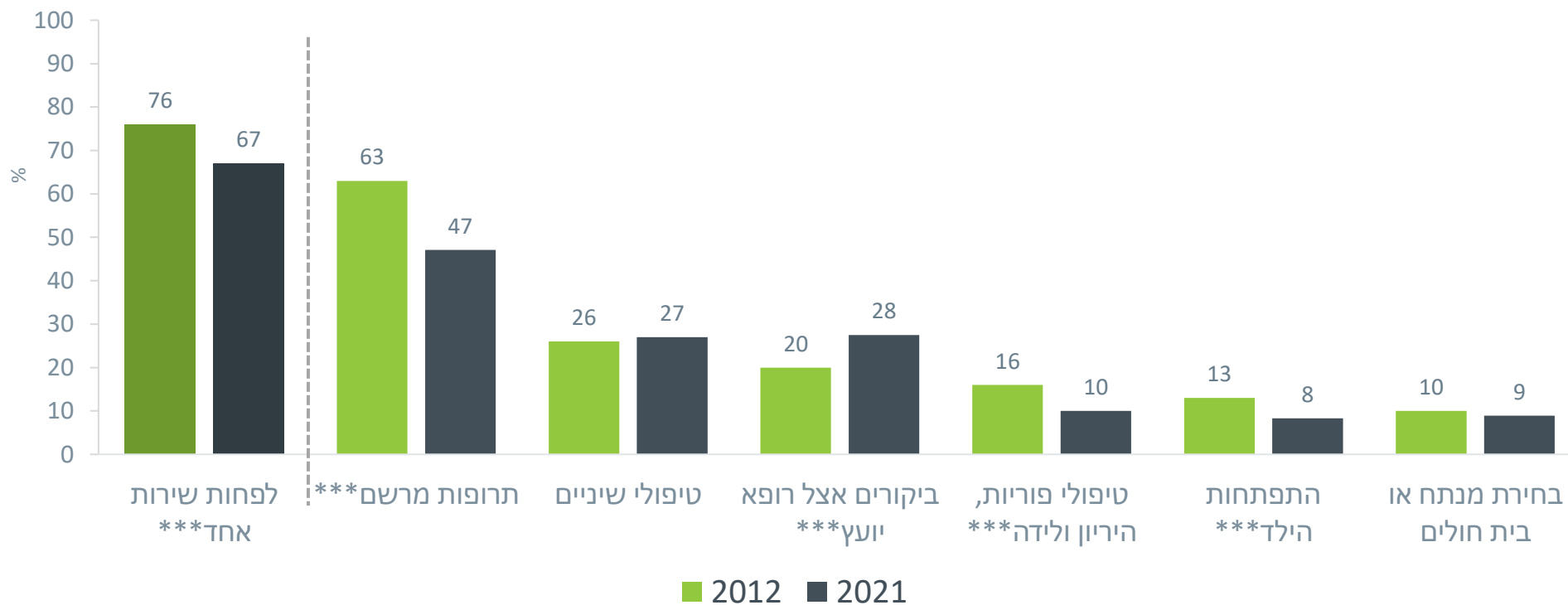

* $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

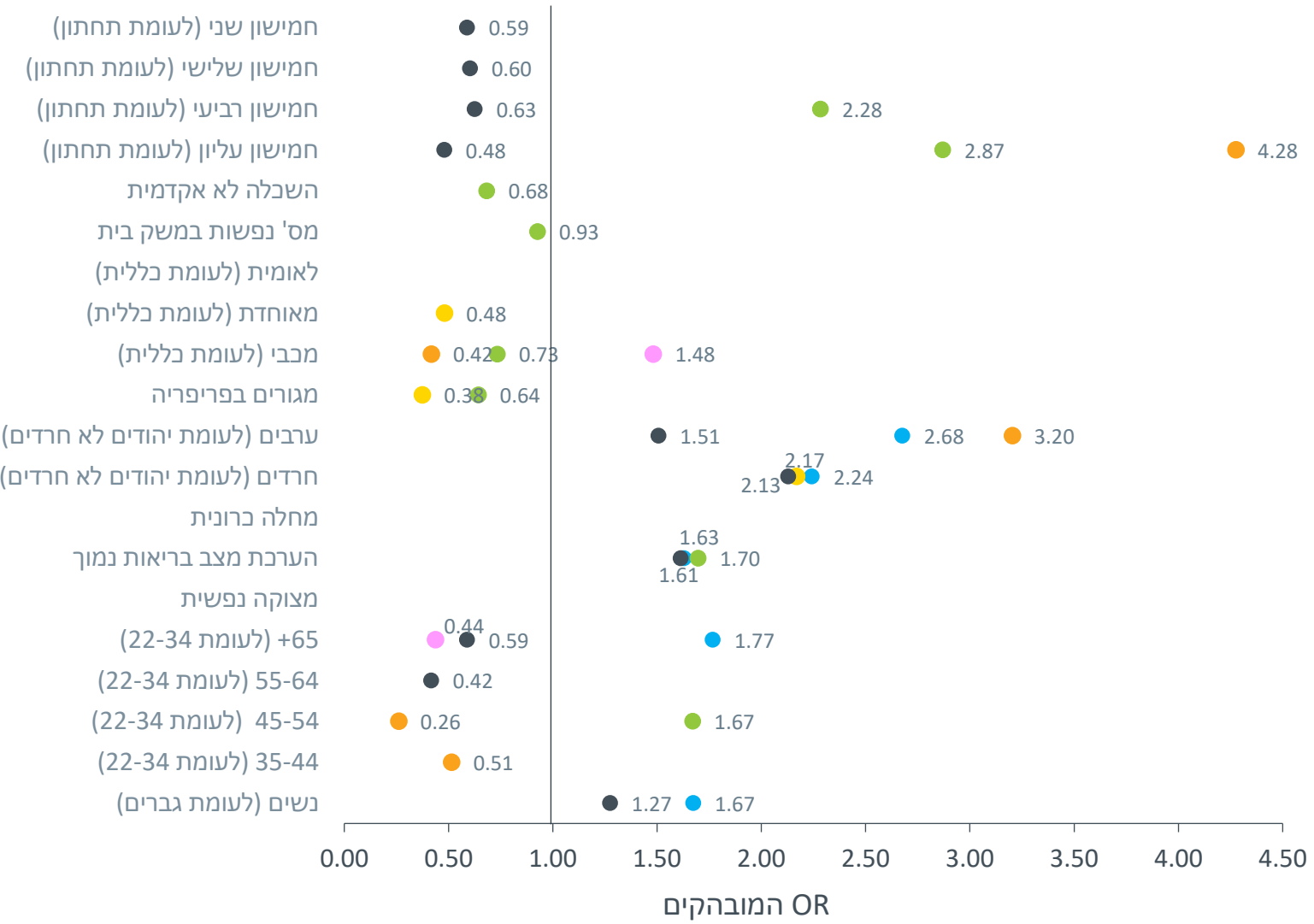
השימוש בשב"ן למימון מרבית השירותים ירד בעשור האחרון, פרט לביקורים אצל יועצים

שיעורי המבוטחים שהשתמשו בשב"ן בשנתיים שקדמו לסקרים, לפי סוג שירות ב-2012 ו-2021 (באחוזים)

סיכויי המבוטחים להשתמש בשב"ן למימון שירותים לפי מאפיינים, 2021

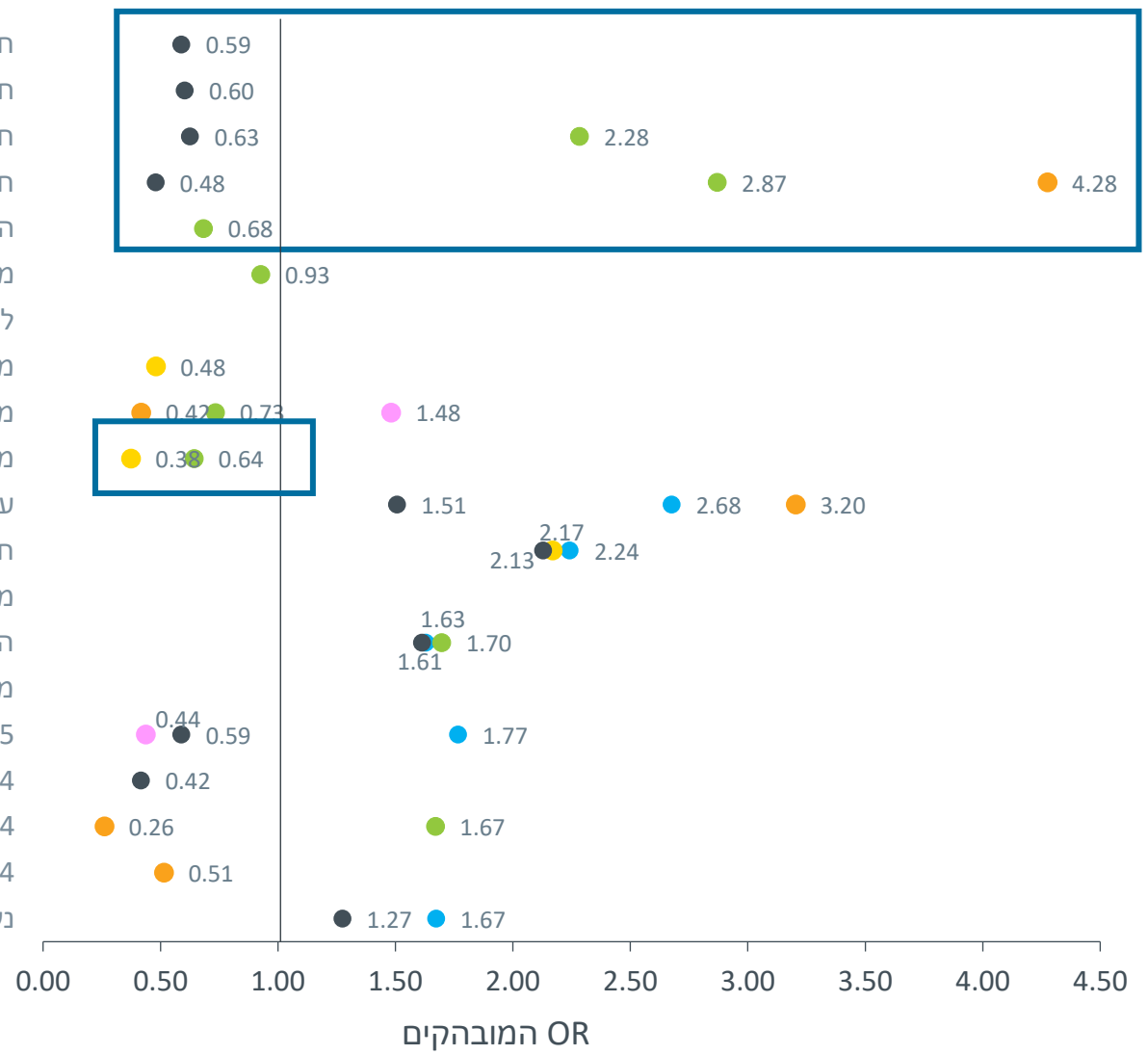

- בחירת מנתח או בית חולים
- ביקורים אצל רופא יועץ
- טיפולי שיניים
- התפתחות הילד
- תרופות מרשם
- טיפולי פוריות, היריון ולידה

סיכויי המבוטחים להשתמש בשב"ן למימון שירותים לפי מאפיינים, 2021

- חמישון שני (לעומת תחתון)
- חמישון שלישי (לעומת תחתון)
- חמישון רביעי (לעומת תחתון)
- חמישון עליון (לעומת תחתון)
- השכלה לא אקדמית
- מס' נפשות במשק בית
- לאומית (לעומת כללית)
- מאוחדת (לעומת כללית)
- מכבי (לעומת כללית)
- מגורים בפרפריה
- ערבים (לעומת יהודים לא חרדים)
- חרדים (לעומת יהודים לא חרדים)
- מחלה כרונית
- הערכת מצב בריאות נמוך
- מצוקה נפשית
- +65 (לעומת 22-34)
- 55-64 (לעומת 22-34)
- 45-54 (לעומת 22-34)
- 35-44 (לעומת 22-34)
- נשים (לעומת גברים)

- בחירת מנתח או בית חולים
- ביקורים אצל רופא יועץ
- טיפולי שיניים
- התפתחות הילד
- תרופות מרשם
- טיפולי פוריות, היריון ולידה

דיון: שב"ן לא רק יוצר פערי נגישות בין מבוטחים ולא מבוטחים, אלא שגם בקרב מבוטחים יש פערי נגישות (שימוש) לפי הכנסה והשכלה

עקרונית, ביטוח וולונטארי משפר את הנגישות לטיפול, מרחיב את הבחירה ומספק שכבה נוספת של הגנה פיננסית מפני עלויות טיפול אבל...

מהווה מימון רגרסיבי, ומרחיב את אי השוויון בנגישות בין מבוטחים ללא מבוטחים

לבעלי הכנסה והשכלה נמוכה, ותושבי הפריפריה הנגישות נמוכה ←
בפועל, הם מסבסדים את המבוטחים בעלי ההכנסה וההשכלה הגבוהה ותושבי המרכז

← האם שימוש נמוך בשב"ן פירושו נגישות טובה לשירותי הסל הציבורי או נגישות נמוכה גם לשירותי הסל וגם לשירותי השב"ן?

תודה על ההקשבה

- ruthw@jdc.org ▪ רות וייצברג
- רינה מעוז-ברויאר
- ellaka@jdc.org ▪ אלה כץ

